

San Bernardino: Nua èn ils cunfins dad in vitg? FOTO: LISA GENSETTER / FUNDAZIUN GRISCHUNA PER LA FOTOGRAFIA

Cunfins èn flexibels – ma betg adina

DA MARIA CADRUVI

■ **La fantasia n'ha betg cunfins, la bellezza e la tuppada n'er betg – para. Ma là nua ch'i dat cunfins sveglian quels tar blers las mirveglias, il desideri ubain il regl d'als surmuntar – cun insistenza u violenza, cun intelligenza u impertinenza, cun arguments u cun rampigns.** Che cunfins èn flexibels e transferibels saveva p. ex. era quel da Medel ch'aveva mess terratsch da ses iert en ses chalzers avant ch'ir en l'alp da Lavaz nua ch'igl era dad eruir schebain l'alp tutgia a quels da Medel u a quels da Sumvitg. Tenor la ditga haja el uschia pudì dir cun persvasiun ch'el engiria da star sin terratsch da Medel. L'emprima giada ch'jau ma regord dad avair udì il pled «cunfin» è stà cura che mes bab raquintava dal servetsch militar ch'el aveva fatg durant la Segunda Guerra mundiala. Els eran da manaivel da Pruntrut sin ils cunfins cun la Frantscha. Jau m'imaginava ina gruppetta da set schuldads che sesan sin ina spunda en l'erva e sa raquintan istorgias. Smanatschant

na tunava quai che mes bab raquintava betg. E per mai han cunfins ditg gì da far simplamain cun geografia. Ina da las dumondas cardinalas è: Nua fai senn dad ignorar cunfins e nua èsi indispen-sabel d'als respectar. La debatta da «me too» p. ex. ha mussà che blers carstgauns n'èn gnanca conscients ch'i dat cunfins persunals – era tar ils auters. Da l'autra vart è guardar sur ils cunfins da quai ch'ins sa – ubain crai da savair – ina gronda fascinaziun, i schlargia noss orizzont ed ans permetta da realisar ideas novas. Las pussaiyladads e las sfidas èn gea enormas. Il pli grev èsi dad ir sur cunfins en l'agen chau. Nossas disas e noss princips èn fermes terms, magari cun craps da cunfin nunballuccants. Qua hai num adina puspè: betg generalisar – far la differenza! Ma era differenziar ha ses cunfins, p.ex. en connex cun possess. In scheva: Quai ch'è il mieu duai er esser il tieu. E l'auter scheva: Quai ch'è il tieu duai er esser il mieu. Duas modas dad interpretar cunfins.

L'autura è pensiunada e gauda da reflectar mintgant sur da cunfins.